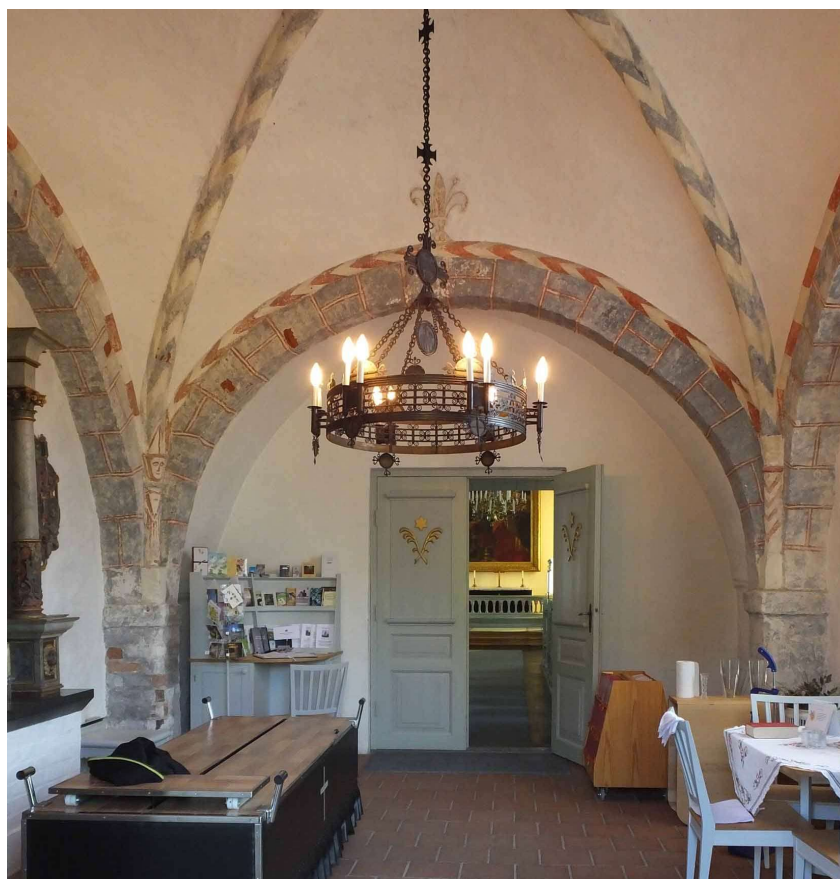

Fleninge kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

Kerstin Börjesson 2018-03-15

Fleninge kyrka

Allerums kyrkliga samfällighet, Luggude kontrakt, Lunds stift, Fleninge 57:1, Fleninge socken, Helsingborgs kommun, Skåne län

Beskrivning och historik

Kyrkomiljö

Ortsnamnet Fleninge härstammar från järnålder före vikingatid då man också förmodar att en permanent bebyggelse eller större gårdsenhet etableras på platsen. Ordet flen betyder bar eller naken och syftar troligtvis på det skoglösa, öppna landskapet. Fleninge ligger på en låg långsträckt höjdrygg som tidigare var omgiven av våtmarker. På 1700-talet bestod bebyggelsen av en relativt stor radby med gårdar längs höjdryggens norra sida och den södra sidan brukades som åkermark. Kyrkan låg längs en nord-sydlig vägsträckning, nuvarande västkustvägen, i norra utkanten av byn. Vid 1800-talets början var kyrkan omgiven av prästgård i väster, skolhus och fattigstuga i söder och klockarebostad norr om kyrkan. Nytt skolhus byggdes senare öster om kyrkan.

Fleninge kyrka sett från nordost.

Genom sitt läge intill viktiga vägstråk från Helsingborg och norrut mot Ängelholm samt mellan kusten och inlandet har byn haft ett strategiskt läge som under nyare tid resulterat i gästgiveriverksamhet och senare även ett motell som ännu finns kvar. Fleninges är idag något perifert sedan motorvägen ersatt den äldre vägsträckningen. Bykärnan består av en tät och lågskalgig bostadsbebyggelse med inslag av traditionell gårdsbebyggelse. Den äldre bebyggelsen kring kyrkan har efter hand ersatts med senare bebyggelse. Fattighuset och klockaregården revs och ersattes av nya byggnader öster om västkustvägen. Det nya fattighuset från 1853 är numera hembygdsgård och museum. Den nya klockarbostaden byggdes 1947. Närmast öster om kyrkan ligger numera ett församlingshem som byggdes 1967. Platsen där prästgården en gång låg är numera kyrkogårdsmark. I norr gränsar kyrkan och kyrkogården ännu till det öppna jordbrukslandskapet.

Kyrkobyggnad

Den ursprungliga kyrkan bestod av långhus, kor och absid och uppfördes kring 1100-talets slut eller 1200-talets början. Kyrkan byggdes av gråsten med omfattningar, sockel och listverk av sandsten. En fönsteröppning fanns till absiden i öster och sannolikt fanns också en eller två fönsteröppningar till långhuset. Portalöppningarna hade troligen en rik utsmyckning av huggen sandsten. Ett västtorn byggdes något senare än de äldsta delarna, någon gång på 1200-talet. Tornet är smalare än långhuset och har kvadratisk plan. Murverket består av gråsten med en del sandsten till omfattningar. Eventuellt har denna sekundäranvänts och inslag av tegel finns också. I en beskrivning av kyrkan från 1830 omtalas en nisch i västra delen av kyrkan med en lejonskulptur vilket har tolkats som omfattningen till en igensatt västportal. En ursprunglig västportal har kunnat konstateras vid utgrävningar i tornet och genom undersökning av tornets murverk. En fönsteröppning och en emporöppning till långhuset också kan ha funnits i tornets andra våningsplan som nåddes från ett utanpåliggande trapptorn. Tornets bottenvåning valvslogs med ett kolonettvalv, omkring 1200-talets andra hälft. Samtidigt som valven tillkom i tornet byggdes ett vapenhus med trappstegsgavlar utanför långhusets sydportal. Möjligen kan även ett vapenhus mot norr ha funnits. Under medeltiden tillkom också valv inne i långhus och kor. Dessa försågs med målningar kring 1300-1350. Från 1742 finns uppgifter om att en dörr på norra sidan, troligen nordportalen, sattes igen.

Fram till 1800-talets början skedde troligtvis endast mindre ombyggnader och reparationer av kyrkan. Mellan åren 1839-1849 byggdes långhuset till med två korsarmar mot norr och söder och kyrkan erhöll sin nuvarande planlösning. Byggmästare var A. Stensson i Kattarp och ritningarna var upprättades av Theodor Edberg. Större delarna av långhuset samt delar av koret revs och de gamla delarnas murar förhöjdes för att stämma bättre i höjd med tvärskeppet. Även valven i långhuset och koret revs samt vapenhuset i söder. Tornet gjordes om till nytt vapenhus med ny ingång från väster. Före ombyggnaden var tornet försett med trappstegsgavlar vilka revs och torntaket kröntes med lanternin. Det utvändiga trapptornet till tornets övre våningar revs också och en invändig trappuppgång gjordes. Under 1920-talet genomgick kyrkan en inre och yttre renovering under ledning av domkyrkoarkitekten Theodor Wählin. Trapptornet

Kyrkan sedd från sydvästra hörnet av kyrkogården. Till höger en gravvård rest 1795 till minne över Pär Ohlssons barn

återuppbyggdes och den romanska fönsteröppningen i absiden togs upp igen. Yttertaket täcktes om med kopparplåt och tornlanterninen som var i dåligt skick gjordes om. Denna var före renoveringen helt täckt men gjordes nu om till en öppen lanternin enligt ursprungsritningarna. Kyrkans nuvarande fönsterbågar av trä tillkom vid denna renovering. Exteriören har sedan 1920-talet endast genomgått restaureringsåtgärder, senaste 1993 av Forsberg & Wikerstål arkitekter AB. En arkeologisk undersökning utfördes i samband med schaktning på kyrkogården 1993 varvid rester av kyrkans vapenhus mot söder påträffades. Vid långhusets norra sida påträffades rivningsmassor av medeltida karaktär. Dock hittades inga grundmurar eller andra belägg för ett vapenhus mot norr.

Exteriör

Kyrkan består av de äldsta delarna med kor, absid och långhus tillbyggt med torn i väster och breda korsarmar i norr och söder. Korsarmarna når från koret i öster och nästan hela långhusets längd. Av det ursprungliga långhuset är det bara dess västra del som är bevarat och tornets östra sida rider på dess västra gavel. Samtliga fasader är spritputsade och vitmålade och nedtill försedda med en utskjutande, svartmålad sockel. På korsarmarna, koret och långhuset finns ett sekundärt, kraftigt profilerat listverk. Den enda synligt bevarade, romanska, muröppningen är en smal ljusöppning med sandstensomfattning i absiden. Kyrkans ursprungliga syd- och nordportaler finns inte kvar men hel del finhuggen sandsten har

tillvaratagits som kan komma från dessa. Nuvarande ingångar till kyrkan finns i korsarmarna, tornet och absiden. Ingångarna till korsarmarna utgörs av höga portaler med en klassicerande portalomfattning och stora halvcirkelformade lunettfönster. Den norra porten är en pardörr av trä från 1800-talet medan södra dörren är kopparbeklädd med driven dekor. Ytterdörr i väster består av en kopparklädd pardörr. Kring dörröppningen finns en raksluten kvaderindelad omfattning. I sakristians norra sida samt till torninbyggnaden på tornets norra sida finns mindre ingångar med panelklädda och grönmålade dörrar. Kyrkans fönsteröppningar är rundbågsformade och fönsterbågar av grönmålat trä med småspröjsade glas. Till tornets klockvåning finns en ljudöppning i varje väderstreck i form av rundbågiga öppningar med kopparbeslagna luckor. Yttertaket är täckt med koppar i skivtäckning och tornet kröns av en öppen lanternin med krönkors. En skorsten finns i nock till norra korsarmen.

Interiör

Kyrkans interiör präglas framför allt av 1800-talets ombyggnad. Kyrkorummets höga tunnelvalv tillkom vid detta tillfälle liksom orgelläktaren och orgelfasad. Innertaken renoverades 1873 då det kompletterades med kraftiga listverk, takgesimser, och takrosetter. Under 1880-talet gjordes en del ändringar i koret och den nuvarande altartavlan tillkom. Ett korskrank med draperier sattes upp bredvid altartavlan och en stjärnhimmel målades i korvalvet. En ny bänkinredning tillverkades under 1900-talets första decennium. I början av 1900-talet installerades en varmluftsanläggning i kyrkan ett s.k. kaloriferanläggning med varmluftskulvertar under kyrkgolvet. Anläggningen är ännu i bruk och pannrummet är beläget under norra korsarmen. I samband med Wählins renovering 1923 sattes glasmålningar in i kyrkans innerfönster. Glasmålningarna i jugendstil utfördes av A. Nilsson i Lund. Korets glasmålningar är dock något äldre, utförda mellan 1908-1909. Ytterligare en glasmålning finns i ett rundfönster i östra korväggen vilket utfördes av Hugo Gehlin 1951. Under 1953 togs kalkmålningarna på östra korväggen och i absiden fram och konserverades. Under 1963 genomgår kyrkans interiör en inre renovering under ledning av arkitekten Eiler Graebe. Den skärmvägg som fanns mellan kor och absid togs bort och ny murad vägg uppfördes i dess ställe. Inför grundläggningen av den nya innerväggen gjordes en arkeologisk undersökning i koret och absiden. Vid utgrävningarna påträffade man ett medeltida tegelgolv av kvadratiska tegelplattor samtida med korvalven. Ovanpå denna golvnivå hade ett sekundärt altare, uppförts under efterreformatorisk tid med återanvänd sandsten från ett romanskt altare. Altaret var placerat i linje med östra korväggen. Det romanska altaret hade stått längre in i absiden och grundläggningen till detta påträffades också. Under 1991 utfördes invändiga renoveringar av golven i kyrkan varvid dagermurar till det gamla långhuset kunde dokumenteras.

Huvudentré till kyrkan är från väster via tornets västportal vilken leder in till vapenhuset. I vapenhuset står en altaruppsats från 1755 på ett litet murat altare från 1900-talets första hälft. Ingång till kyrkorummet från vapenhuset är via en dörr i en sentida innervägg i tornbågen. Tornbågen, dvs. öppningen mellan långhus och torn är svagt spetsbågig med vulstformade vederlag. Tornbågen är också något högre än valvets sköldbåge, vilket kan vara ett tecken på att

de inte tillkommit samtidigt. Tornvalvet är ett kryssvalv murat med en hel tegelstens tjocklek vars ribbor har treklöverformad genomskärning. Ribborna utgår från små kolonetter på murade fyrkantiga pelare och sköldbågarna är försedda med följskift. Valvet är dekorerat med kalkmålningar i rött och grått i form av kvadrar, polkagrisrandiga bårder och vaser med blommor. På den nordöstra kolonnetten framträder en figur vilken har tolkats som en biskopsfigur men likaväl skulle kunna föreställa en kvinna med tidstypisk dräkt. En svag antydning till ett ansikte finns också på motsatt sida den sydvästra kolonnetten.

Långhusets ursprungliga norra och södra yttermurar är nästan i sin helhet rivna med undantag för en liten del av långhuset som finns bevarad i väster intill tornet. Västra långhusdelen upptas av en orgelläktare med trappuppgång längs långhusets västra sida. Läktaren bärs upp av marmorerade kolonner med en fyllningsförsedd läktarbarriär målad i grågröna toner. Långhuset och korsarmarna är möblerade med bänkar i nygotisk stil, ordnade i kvarter vid sidorna och mittgångar. Gångarna är lagda med plattor av komstakalksten. Väggarna i kyrkorummet är putsade och vitmålade och täcks av två trätunnvalv som skär varandra i korsmitten. I övergången mellan vägg och valv finns kraftiga profilerade listverk och i valvkrönen förgyllda takrosetter. Snickerierna är övervägande målade i ljusgrått och grågröna toner med förgyllda detaljer. Kyrkans interiör accentueras av de stora ljusöppningarna med glasmålningar i jugendstil i form av blomstermotiv, textband och olika kristna symboler.

Kyrkorummet sett mot norra korsarmen.

Absiden med romansk fönsteröppning i öster och kalkmålningar från 1300-talet. Till höger syns kyrkorummet sett från öster mot orgelläktaren.

Korgolvet som ligger några steg upp från långhuset har förlängts något mot korsmitten sedan 1800-talet. Koret upptas av altaret med altarring och altartavla. Längs korets södra sida finns en trappuppgång i muren till predikstolen vid korsmittens sydöstra hörn. Predikstolens placering var föremål för diskussioner i samband med renoveringen på 1800-talet. Församlingen ville att den skulle placeras på norra sidan eftersom de sörjande enligt tradition i byn alltid var placerade i södra bänkkvarteret. Predikstolen flyttades dock från norra sidan till den södra och i det motsvarande nordöstra hörnet ställdes dopfunten för att ”bilda en symbolisk ställning till altaret”. Murpartierna i hörnen mellan korsarmarna och koret gjordes avskurna så att de nästan bildar nischer. Dopfunten har senare flyttats fram ett stycke och Thorvaldsens staty av den uppståndne Kristus har fått plats i nischen.

Koret är avskilt från absiden i öster med en innervägg med två dörröppningar till sakristian. Skiljeväggen är indragen ett stycke i absiden. Korets östra mur, tribunbågen och delar av korväggen är därmed synliga i sakristian. På den norra sidan om tribunbågen finns rester av kalkmålningar, eventuellt en framställning av yttersta domen. Kring det romanska fönstret finns en målad bård i blått, gult och rött. Målningarna kan stilmässigt dateras till omkring 1300-1350. I övrigt är väggarna putsade och vitmålade och innertaket består av ett sekundärt putsat

innertak, troligtvis reveterade brädor. Golvet består av kvadratiska tegelplattor. Mot öster under fönsteröppningen står ett altare från 1900-talets första hälft. Lågt beläget i södra mursidan finns en nisch vilken tros ha fungerat som en förvaringsnisch i den medeltida kyrkan.

Tornets övre våningar nås från trappuppgången på norra sidan via en ursprunglig muröppning. Andra våningen är belägen över valven. Här syns den igensatta öppningen mot söder och i öster finns en ingång till orgelläktaren via en äldre muröppning. Över denna syns en nisch med sandstensomfattning. Någon del av öppningarna kan tidigare ha fungerat som emporöppning. Den övre öppningen förefaller ursprunglig i murverket. I tornet finns ytterligare två våningar, varav den övre utgör klockvåning med en klockbock för två klockor. Vindsutrymmet över kyrkorummet nås från en öppning i innertaket från orgelläktaren. Kyrkans taklag är relativt nytt, troligen samtida med 1800-talets ombyggnad. Absidens vindsutrymme och taklag är inte tillgängligt.

Inredning och inventarier

Altaret i koret är av gråmålat trä. I sakristian finns ett altare från 1963 vid östra väggen. Altaret är av sandsten med altarskiva av kalksten. Ett sentida altare finns också i vapenhuset murat av tegel, putsat och vitmålat samt med en altarskiva av kalksten.

Kyrkans *altartavla* består av en oljemålning på duk föreställande Konungarnas tillbedjan utförd 1882 av Mårten Eskil Winge, professor vid konstakademien i Stockholm. Målningen omfattas av en rundbågsformad guldfärgad ram. En äldre altaruppsats står i vapenhuset. Altaruppsatsen utfördes av bildsnidaren Nils Rydberg i Helsingborg år 1755 som inkomponerade äldre delar från 1600. Den består av en oljemålning med ram i rokokostil krönt med en oval konung Adolf Fredriks monogram, flankerat av kolonner på postament och kartuschvingar i renässansstil och överst ett kraftigt, svängt listverk även det i rokokostil. En strålsol har tidigare hängt över altaruppsatsen vilken numera finns i hembygdsgårdens museum.

Altarringen är troligen från 1922-23 ritad av Theodor Wählin och består av en gråmålad rundbågsarkad med knäfall och överliggare klädda med grönt tyg.

Dopfunten av fur tillverkad på 1700-talet. Funten är åttakantig med karnisvängda sidor fäst i ett åttakantigt skaft med åtta utsvängda fötter. Funten är marmorerad i grått med listverk i guld och ett svart textband kring cuppan.

Predikstolen av ek utförd i början av 1600-talet. Korgen är åttasidig och undersidan avslutas med en knopp, sidorna är försedda med rundbågsarkader med skulpterade reliefer av evangelisterna samt Christian IV:s namnschiffer och i hörnen finns snidade hermer. Korgen är målad i grågrönt med listverk i guld och rött.

Bänkarna av trä är från 1906-1907. Bänkarna är utförda i nygotisk stil med rikt profilerade gavlar målade i grågrönt med förgylld dekor i form av trepass, blad och listverk. Ursprungligen var bänkarna ekådrade.

Den nuvarande orgeln är en ombyggd av en orgel från 1924 tillverkad av A. Magnussons Orgelbyggeri AB, Göteborg. Ombyggnaden gjordes 1986 av J. Künkels orgelverkstad AB i Göteborg. Merparten av 1924 års pipverk är bevarat och kompletterat 1986. Fasaden är utförd i klassicerande stil, målad i grått, grågrönt och vitt med förgyllt listverk och tillverkades 1851 för en orgel byggd av J. N. Söderling. Fasaden består av ett högre mittparti med trekantsgavel krönt av en lyra och två lägre sidopartier. De ljudande piporna i fasaden är samlade i torntureller kring mittpartiet, i en rundbågsöppning i mitten och i mindre rektangulära fält i sidopartierna. Orgelfasadens gavel är från 1924 och spelbordet av lackad fur är infällt i fasaden.

Storklockan av malm gjöts 1800 av M. Fries i Jönköping. Klockan är försedd med en series pastorum från 1591-1788. *Lillklockan av malm* gjöts 1598 av Borchard Gellegieter.

Övrigt

Kyrkans dopfat är av mässing och utfört under 1500-talet med en bildframställning av bebådelsen. Enligt traditionen ska det vara ett krigsbyte från 30-åriga kriget. På brättet finns en ingraverad vapensköld med monogrammet KHS BID 1632.

I kyrkan finns flera ljuskronor av mässing från tidigt 1900-tal, en ljuskrona av malm från 1847 en ljuskrona av järn, utförd i nationalromantisk stil vilken skänktes till kyrkan 1911 och en ljuskrona av järnsmide med okänd ålder som lär ha hängt i kyrkans medeltida vapenhus. Därtill finns flera lampetter och ljusplåtar i mässing.

I hembygds museet finns flera av kyrkans äldre inventarier bevarade samt även byggnadsdelar från den medeltida kyrkan som samlats in av en tidigare vaktmästare under 1900-talet, Walter Cunow. Bland dessa finns ett medeltida rökelsekaret av malm och ett medeltida luminarium (oljelampa). del

Kyrkogård

Den äldsta kyrkogården var nästan kvadratisk formad med kyrkan i mitten. Kyrkogården utvidgades 1901 mot söder och år 1922 mot väster på prästgårdens mark. I samband med den första utvidgningen gjordes troligtvis också en omplanering av hela kyrkogården som är ordnad i kvarter med gravplatsrader från norr till söder i raka rader. Kyrkogården omges av en hög mur av gråsten täckt med gula takpannor längs de äldsta delarna och rött tegel i väster och söder. Ingångar med järngrindar och murade grindpelare finns i alla väderstreck och breda gångar leder fram till kyrkan från grindarna. Gången från väster fram till tornet kantas av pelarek. Kyrkogården omges också av en trädkrans av kastanj och lind. Gravplatserna på kyrkogården är till största delen grusgravplatser men inslag av gräsgravplatser finns framför allt i östra delen

och nordöstra hörnet som är helt grästäckt. Här finns en minneslund anlagd 1990 och urngravplatser samt ett lapidarium där äldre gravstenar står uppställda. Gravvårdarna bjuder på stor variation vad gäller ålder, storlek och utförande. En del äldre gravvårdar finns inmurade i kyrkogårdsmuren mot söder. En gravhäll från 1795 inmurad i grindstolpen till östra grinden berättar den tragiska historien om Pär Ohlsson som miste sina 11 barn under loppet av ett par år. Kyrkogården har förtätad karaktär med få tomma ytor och mycket grönska i form av gravplatsväxter och omfattningshäckar. I de äldre delarna finns framför allt omfattningshäckar av buxbom och den västra nyare delen av klippta tujahäckar.

Byggnader på kyrkogården

Ett begravningskapell med likvagnsbod byggdes i början av 1900-talet troligtvis efter ritningar av Georg Pauli som även planlade den nya kyrkogårdsdelen. Kapellet ligger i den nordvästra hörnan av nya kyrkogårdsdelen. Byggnaden är putsad och vitmålad med sadeltak med rött tegel. Ett par fönster finns och en port med raksluten omfattning. Gavelsidorna inramas av ett listverk i klassicerande stil.

Karaktärisering

Fleninge kyrka ligger i utkanten av den lilla byn som samlats kring vägsträckningarna. Sedan 1900-talets mitt har utvecklingen avstannat något i Fleninge som därmed bevarar en mycket charmig blandning av äldre bybebyggelse till framför allt 1900-talets mitt. Kyrkogården är väl sammanhållen och framför allt på den södra och västra delen ligger gravplatserna tätt. På kyrkogården finns en rik gravvårdskultur vad gäller gravplatsernas inramning, växtlighet och gravvårdar av blandad ålder. Kyrkogården förefaller mycket välbesökt och välvårdad och är en central och levande plats i den lilla byn.

Kyrkans exteriör är resultatet av en konsekvent utförd ombyggnad där den medeltida kyrkan har förvandlats till en korskyrka enligt det nyklassicistiska idealet. Stilen eftersträvar monumentala portaler, kraftiga listverk med tympanongavlar och höga fönsteröppningar för maximalt ljusinflöde. Det flacka takfallen är typiskt för tiden vilken inte har gått att genomföra fullt ut på det smalare långhuset och koret där takvinkeln istället har blivit ovanligt brant för att erhålla en jämn nockhöjd med korsarmarna. Tornet blev också föremål för förändring då medeltidens trappgavlar fick lämna plats för ett nytt flackt tak med lanternin. Symmetri och en enhetlig stil var viktigt för denna tid där äldre medeltida delar ofta fick lämna plats för nybyggda delar. Fleninge kyrka är inte unik i sin form då många andra kyrkor genomgått ungefär samma förvandling under sent 1700-tal-1800-talets mitt. Allorum ligger nära till hands att jämföra med då Fleninge vara annex till Allorum. Både exteriöra och interiöra förändringar gjordes relativt samstämmigt mellan kyrkorna. Kyrkan kan också jämföras med Kropps kyrka vilken byggdes om med korsarmar och tornlanternin. Sedan 1800-talet ombyggnad har vissa korrigeringar gjorts för att återställa äldre delar såsom absidfönstret, trappornet och lanterninen.

Kyrkorummet är framför allt präglad av 1800-talets ombyggnad då korsarmarna och nya fönsteröppningar tillkom liksom de höga tunnvalven. Kyrkorummets disposition har i princip varit den samma sedan 1800-talet. Kyrkorummet är öppet och luftigt och koret är öppet mot korsarmar och långhus genom det höga tunnvalvet som har samma höjd över både kor, långhus och korsarmar. Kyrkorummets nya färgsättning och kyrkbänkar innebar en stor förändring av kyrkorummet vid 1900-talets början då det ännu var målat i mörkare färgskala. Borttagandet av den nygotiska skärmväggen har möjligen förstärkt kyrkans nyklassicistiska karaktär. Inredningen är stramt hållen, symmetriskt uppbyggt och utförd med en sentida enhetlig färgsättning. Centralaxeln är mycket påtaglig i kyrkorummet och orgelfasaden och läktaren samt altartavlan är två viktiga centralpunkter i denna axel.

Kyrkans medeltida delar bevaras i tornet, långhusets västra del samt kor och absid. De medeltida delarna i tornet och sakristian/absiden är helt avskilda från kyrkorummet och bevarar en del ålderdomliga drag. Tornvalvet är förhållandevis ovanligt i sitt utförande liksom målningarna. De målade figurerna kan tolkas som faktiska personer med anknytning till kyrkan kanske som donatorer eller liknande.

Trots att stora delar av det medeltida kyrkorummet har förstörts finns en hel del information om kyrkans äldre utseende genom utgrävningar och tillvaratagna byggnadsdelar. Kyrkans medeltida delar har vissa exceptionella drag såsom västportal, en förmodad emporöppning och i äldre beskrivningar av behuggna portalomfattningar vilket kan tyda på att Fleninge kyrka har varit betydelsefull under tidig medeltid. Tornet har också en hög ålder, uppförd relativt snart efter att kyrkan byggdes, vilket är ovanlig. Emporöppningar och västportaler brukar oftast tolkas som en särskild ingång för stormannen eller en särskilt utformad liturgi kanske kopplat till ett kyrkligt gods. Kyrkan har ett sådant läge, något avsides från resten av byn, att den skulle kunna vara uppförd som gårdskyrka till skillnad från centralt belägna bykyrkor. Arkeologiska undersökningar i området har inte gjort några fynd som kan förklara kyrkans arkitektur eller dess läge. Vissa gemensamma drag finns dock i de närbelägna kyrkorna Allerum, Brunnby, Fleninge och Väsby. Byggnadsmaterialet är det samma och murarna är relativt kraftiga. Både Fleninge och Allerum har också haft skulptural utsmyckning i form av lejonskulpturer. Det ligger nära till hands att Fleninge och Allerums kyrka byggts av samme byggmästare/stenhuggare eller tillkommit nära i tid.

Rekommendationer

- Tornet och kyrkans medeltida byggnadsdelar har ett viktigt forskningsvärde. Byggnadsmaterial som tillvaratagits vid utgrävningar i kyrkan (finns bland annat i tornets andra våning och i hembygdsgården) bör gås igenom av någon kunnig på området och katalogiseras för att kunna bidra till framtida undersökningar och analyser kring kyrkans historia.

- Vid arkeologiska undersökningar på kyrkogården eller närbelägna fastigheter bör man vara uppmärksam på eventuella tidiga gårdsbildningar som kan knytas till kyrkan.
- Kyrkans medeltida valv och kalkmålningar har ett högt kulturhistoriskt värde och bör besiktigas regelbundet av konservator.
- Korskyrkans 1800-talskaraktär bör bevaras och förändringar av kyrkorummet bör utföras med varsamhet.
- Kyrkogårdens kulturhistoriska äldre anläggningar bör vårdas och underhållas och det är också viktigt att kyrkogården får bevara sin karaktär som aktiv begravningsplats. Gravvårdar, växtlighet, strukturer och andra anläggningar är viktiga delar för helheten.

Skydd

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap kulturmiljölagen. Kyrkan och kyrkogården ligger inom Fleninge medeltida bytomt och skyddas som fornlämning nr 70, Fleninge socken enligt kulturminneslagen 2 kap.

Källor

Fleninge socken i Luggude Härad, Bror A. Andersson, 1982.

Underhållsplan för Fleninge kyrka, Wikerstål arkitekter, Caroline Ranby

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008.

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, (utkast) *opublicerad* 2012

Anglert

Rapport: Arkeologisk förundersökning, Fleninge bytomt, Petter Jansson, landsantikvarien i Malmöhus län 1993.

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2014-09-17

Fältinventering: Kerstin Börjesson

Rapportsammanställning och foto: Kerstin Börjesson

Rapportgranskning: Petter Jansson

Färdigställd: 2018-03-15

